

Aa 1139

A

sárbogárdi

járási ipartestület

alapszabályai.

1. §. Cim.

A testület címe: *Sárbogárdi járási ipartestület. Székhelye: Sárbogárd.*

2. §. Cél.

Az ipartestület célja: A testületi tagok között a rendet és az egyetértést fenntartani, az iparhatóságnak az iparosok között fenntartandó rendre irányuló működését támogatni, az iparosok érdekeit előmozdítani s őket haladásra serkenteni. Ez okból gondoskodik arról:

a) Hogy az iparosok és segédek között rendezett viszonyok álljanak fenn,

b) Hogy a tanoncok ügye rendeztessék,

c) Hogy az iparosok és a tanoncok vagy a segédek között felmerülő surlódások és vitás kérdések elintézésére békéltető működés biztosíttassék,

d) Hogy az iparosok anyagi érdekeit szövetkezetek alakítása által előmozdítsa.

3. §. Hatósági feladat.

Az ipartestület az 1884. évi XVII. t.-c. 127. §-a, illetve az 1922. évi XII. t.-c. 133. §-a alapján a képesítéshez kötött ipart üzö iparosok és segédszemélyzetükre nézve mindazokat a teendőket végzi, amelyeket az 1884. évi XVII. t.-c. 59—110. §-a, illetőleg az 1922. évi XII. t.-c. VII. fejezete a. 82., 87, 99. §-okban említettek kivételével az I. foku iparhatóságnak kell végezni.

Ez okból:

a) A hatóságokat az ipartügy tekintetében kellően tájékoztatja és figyelmét főleg kiterjeszti arra, hogy

b) Tanoncoknak csak a törvényes kort elért gyermekek alkalmaztassanak szabályszerű írásos szerződés mellett, hogy az iparos tanoncot az iparban oktassa, templomba és iskolába járassa, jó bánásmódban részesítse. A tanviszony befejeztével a segédvizsgára bocsáthassa, miért is ellenőrzi a tanviszonyt, annak tartamát, esetleg felbontását. A területén alkalmazott tanoncokról az 1884. évi XVII. t.-c. 77. §-a, illetve az 1922. évi XII. t.-c. 110. §-a értelmében lajstromot vezet

c) A tanonciskola felügyeletében oly módon vesz részt, hogy az 1922. évi XII.

t. c. 119. §-a értelmében szervezendő tanonciskolai felügyelő-bizottságban képviselést nyer.

d) A segédek szabályos szerződéses viszonyainak megtartására felügyel, kiállítja számukra a munkakönyvet, erről pontos jegyzéket vezet, valamint a területén alkalmazott segédeket az 1884. évi XVII. t. c. 109. §-a által előírt lajstromba nyilvántartja.

4. §. T a g o k.

Az ipartestület kötelékébe mindazok az iparosok tartoznak, akik Sárbogárd, Sárszentmiklós, Szolgaegyháza, Sárosd, Sárkeresztúr, Vajta, Sáregres, Pusztáegres, Nagylók, Káloz, Igar, Hercegfalva, Alsószentiván, Alap, Czece, Sárszentágota a sárbogárdi járás területén az 1884. évi XVII. t. c. 5. §-a, illetve az 1922. évi XII. t. c. II. fejezete szerint képesítéshez kötött mesterséget üznek.

Az illető iparos iparának megkezdésével egyszersmind az ipartestület tagjává lesz, annak minden jogával és kötelezettségével.

Nők és kiskorúak szintén tagjai az ipartestületnek, az utóbbiak azonban jogaikat a testületi gyűlésen bejelentett üzletvezetőjük által gyakorolhatják.

5. §.

A tagság véget ér a tag halála, vagy

elköltözése, illetőleg iparának megszűnése által. Ez utóbbi esetben azonban az illető tag — akarata szerint — a testület tagja is maradhat

6. §.

Minden tag a belépés alkalmával megkapja az alapszabályok egy példányát és egy nyugtakönyvet, mely nyomtatványok ára fejében belépési díj címén 2 aranykoronát fizet a testület pénztárába.

7. §. A tagok joga és kötelessége.

Minden tagnak jogában áll:

a) A testület gyűlésein személyesen szóval és szavazattal résztvenni. A szavazati jog másra át nem ruházható. Kiskorúak jogukat bejelentett üzletvezetőjük által gyakorolhatják.

b) A munkaviszonyból eredő surlódások és peres kérdések esetében a testület közbenjövételét, illetőleg segélyét igénybe venni.

c) A testület által vezetett munkás-statisztikai adatokat megtekinteni és a testület közvetítését a munkás esetleg munkaszervezésben élvezni.

d) A testület által kezdeményezett közös vállalatokban esetleg az általa létesített

szövetkezetekben az ezekre nézve szerkesztett külön szabályok értelmében résztvenni.

8. §.

Minden tag köteles :

a) Az alapszabályoknak és az alapszabályok értelmében hozott határozatoknak pontosan eleget tenni és általában a testület becsületét és érdekeit tehetségéhez képest előmozdítani.

b) Az alábbi kulcs szerint megállapított tagsági járulékot pontosan megfizetni.

c) A reá esett választást, megbízást, kiküldetést ... ha csak ellene elfogadható indoka nincs — elfogadni és abban legjobb tehetségehez képest eljárni.

9. §. Díjak.

A beiratási díjon kívül, mely a tagság tartamára egyszersmindenkorra fizetetik, minden tag évenként, félévi előzetes részletekben 30.000 K.-t. tartozik a testület pénztárába fizetni, mely összeg az évi rendes tavaszi közgyűlésen a költségvetés megállapítása kapcsán a felmerülő szükségletekhez képest a közgyűlés által felelhetők, vagy leszállíthatók. A díjak a késedelmeskedő tagoktól az 1884. évi XVII. t.-c. 138. §-a alapján közigazgatási uton a közadók módjára hajtathatók be.

10. §. Szervezet.

Az ipartestület ügyeit a közgyűlés és az előljáráóság intézi.

11. §. A közgyűlés.

Minden évben egyszer és pedig legkésőbbén március hóig rendes közgyűlés tartandó.

Ezenkívül az előljáráóság bármikor hívhat össze, nemkülönben az iparhatósági biztos kívánatára, avagy a testületi tagok $\frac{1}{3}$ -ad részének írásos követelésére tartozik rendkívüli közgyűlést összehívni.

A közgyűlés összehívása legalább tízenöt nappal a gyűlés napja előtt meghívó jegyek által történik, melyben a napirend tárgyai világosan kiteendők. Napirendre ki nem tűzött indítványok csak azon esetben vétetnek a közgyűlésen tanácskozás alá, ha azok legalább 3 nappal a gyűlés napja előtt az előljáráóságnak beadattak.

A gyűlés határozatképes, ha a tagok többsége jelen van. Ha az első összehívásra a határozatképes szám meg nem jelenik, az összehívás nyolc napon belül ismétlődő, mely esetben az első alkalommal kitűzött tárgyakra nézve a jelenlevők számára való tekintet nélkül érvényes határozat hozható.

A szavazás rendszerint felállás útján történik. Személyes kérdésekben, választások-

nál és más ügyekben azon esetben, ha 10 tag kívánja, titkos szavazásnak van helye. Az elnök csak szavazategyenlőség esetében szavazhat, midőn hozzájárulása által egyik vagy másik indítványt határozattá emeli.

A közgyűlésen a testületbe tartozó minden iparos, ki a politikai jogok gyakorlásától felfüggesztve nincs, szavazattal bír.

A közgyűlésről jegyzőkönyv vezetetik, mely szabályosan kiállítva és hitelesítve az ipartestület biztosa útján az iparhatóságnak bemutatattatik.

12. §.

A közgyűlés ügyköréhez tartoznak :

- a) Az előljáróság elnökének és tagjainak megválasztása,
- b) A testület jövő évi költségvetésének megállapítása.
- c) A hozzájárulási kulcs megállapítása,
- d) A számadások megvizsgálása,
- e) Szövetkezetek alakítása,
- f) Az iparosok és segédek közötti viszony, úgy nemkülönben a tanoncok ügyeinek rendezése végett javaslatba hozandó szabályzat tervezetének megállapítása.
- g) A testületi vagyon hova fordítására vonatkozó határozat,
- h) Az iparos- és mestervizsgáló bizottságok tagjainak, nemkülönben a tanoncviz-

gáló bizottságok elnökeinek alelnökeinek és tagjainak 3 év tartamára való megválasztása. (7800/1923. K. M. 55. és 175. §.)

i) A jegyző fizetésének megállapítása,

j) Számvevők választása,

k) Az alapszabályok megállapítása és módosítása, e határozatok azonban a m. kir. Kereskedelemügyi- és a m. kir. Belügyminiszteriumnak együttes jóváhagyása alá esnek.

13. §. Az előljáróság.

A testületi előljáróság 24 iparos tagból áll, akik közül 12-öt a sárbogárdi, 12-öt pedig a járás külső községeinek választóképes tagjai közül, a testület választóképes tagjai a közgyűlésen egy évre választanak.

Választható az a választóképes (11. §.) testületi tag, aki legalább 3 év óta az ipartestület területén, mint önálló iparos működik.

14. §.

Az előljáróság intézi a testület összes ügyeit, melyek a jelen szabályok értelmében a közgyűlésnek fenntartva nincsenek.

Nevezetesen ügykörébe tartozik :

A lajstromok vezetése és főleg az ipartestület által törvény szerint végzendő hatósági teendők intézése.

Az ügyvitel felett őrködni, a havi jelen-

téseket, valamint a levelezést és havi pénztári ki-mutatást megvizsgálni. A tisztviselők hanyagságából netán eredő hátrányokat — esetleg a számvevő javaslatára — megelőzni, jogában állván súlyos vétség esetében a jegyzőt, vagy pénztárnokot, vagy ügyészt működésétől a legközelebbi közgyűlésig felfüggeszteni és azokat helyettesíteni

A közgyűlési tárgyalásokat előkészíteni, nevezetesen a jövő évi költségtervezetet elkészíteni, valamint a közgyűlési határozatok végrehajtásáról gondoskodni.

A 3. §. értelmében a tanoncok és segédek ügyeinek állandó ellenőrzésére kebeléből egyes megbízottakat esetleg bizottságokat küld ki, ezeknek jelentéseit rendes ülésén tárgyalja és a szükséghez képest intézkedik.

15. §.

Az előjáróság havonként legalább egyszer és pedig minden hónapnak egy bizonyos előre meghatározott napján és órájában rendes, azonkívül pedig valahányszor szükségesnek mutatkozik, rendkívüli ülést tart. Ily esetben az előjárósági ülés tárgyát az előjárósági tagoknak megfelelő módon eleve tudtul adandók. Határozathozatalra az összes tagok többségének jelenléte szükséges.

Háromszori igazolatlan elmaradás esetében az illető tag az előjáróság határozata által a testületi pénztár javára 10 aranykorona erejéig bírságható.

Az előjáróság üléseire a számvevők is meghívandók.

16. §. Az elnökség.

Az előjáróság saját kebeléből titkos szavazás útján elnököt választ.

Az elnök:

a) Képviselet a testületet hatóságok és harmadik személyek irányában, miért is minden okiratnak, mely által a testületre nézve jog és kötelezettség állapíttatik meg az elnök által aláírva kell lennie.

b) Összehívja az előjárósági üléseket és a közgyűlést és azokon elnököl, adja a szót sorrendben és mondja ki a határozatot szótöbbség alapján. Szavazategyenlőség esetében az elnök szava dönt.

c) A közgyűlési, illetőleg előjárósági határozatok végrehajtását, valamint a folyó ügyek intézését vezeti, illetőleg a jegyzőnek azon intézésére utasítást ad.

d) Halasztást nem tűrő esetekben kisebb 10 aranykoronát meg nem haladó összeget utalványozhat, de erről a legközelebbi előjárósági ülésnek indokolt számot adni tartozik.

Az elnök akadályoztatása esetében az elnöki jogok gyakorlása és kötelességeinek teljesítése az alelnököt illeti meg.

17. §. A jegyző.

Az ip.-test. ügyek irodai vezetésére jegyző választatik az előjáróság által, nem testületi tagok sorából is. A jegyző fizetését a közgyűlés állapítja meg. A jegyző a közgyűlés és választmányi ülések tanácskozásait előkészíti, az ügyeket előterjeszti s a határozatokat jegyzőkönyvbe veszi, melyből a határozatok által érdekelteknek kivonatokat ad.

Vezeti a tagok, továbbá a testület területén levő tanoncok és segédek lajstromát, elintézi a határozatokat és végzi a testület levelezését.

18. §. Pénztárnok.

A testület vagyonának kezelésére az előjáróság pénztárnokot választ a tagok köréből. Ez veszi be, kezeli és adja ki a testületi pénzeket a közgyűlési, illetve előjárósági határozatoknak megfelelő elnöki utalványozás alapján.

A pénzkezelésért vagyoni felelőséggel tartozik.

19. §. Számvevő bizottság.

A rendes évi közgyűlésen általános szótöbbséggel három számvevő választatik, kik,

nek kötelessége a pénzkezelés és számvitel felett, ezzel összefüggésben azonban az összes ügyvitel felett is, amennyiben az pénzbeli kiadással jár, őrködni s a netalán felmerülő hiányok elhárításáról gondoskodni. E célra a számvevő bizottság a pénztárt bármikor megvizsgálhatja és az előjáróság üléseiben részt vehet. Ha a pénzkezelésben vagy ügyvitelben bármely testületi közeg részéről oly hanyagságot vagy pontatlanságot venne észre, melyből a testületre nézve anyagi kár háramolnék, a számvevő bizottságnak kötelessége ez ügybeni intézkedés végett az előjáróságnak, vagy ha a hiba az előjáróságban volna, a közgyűlésnek összehívását kívánni. Ha az elnökség a kívánatot teljesíteni vonakodnék, a számvevő bizottság az iparhatósági biztoshoz jelentést tesz az előjáróság, illetőleg a közgyűlés összehívása végett.

20. §. Az ügyész.

Az ipartestület jogi, vagy az ipartörvényből kifolyó ügyeiben tanácsadóul és szakvezetőül ügyészt választ. Az ügyészi és jegyzői teendők egy személyre is bízhatók.

21. §. Vagyon.

Az ipartestület vagyonát képezi:

1. A beiratási díjak és illetékekből alkotandó testületi alaptőke, mely a beiratási

dijakkal, valamint a netaláni adományok vagy alapítványokkal és birságokkal gyarapítatik.

2. A testületi jövedelmek nevezetesen :

- a) A vagyon évi kamatai,
- b) A tagok által fizetett évnegyedi letételek,
- c) Az előjárósági és békéltető bizottsági tagokra netán kivetett birságok,

3. A közös vállalatok tiszta nyereséből a külön szabályzatok értelmében a a testületre eső rész.

4. A múlt évről netán fennmaradt többlet.

22. §.

A folyó kiadások fedezésére közvetlenül nem szükségelt pénzek magyar járadékpapirba vagy takarékpénztárba gyümölcsözőleg helyezendők el.

23. §. Vagyonkezelés.

A bevételekről és kiadásokról évnegyedenként jelentés és az év befejeztével okmányolt számadás készítendő, mely a számvevő bizottság által eszközölt felülvizsgálat után az évi közgyűlés elé terjesztetik.

24. §.

A pénztárnok bármintemű fizetést csak nyugta ellenében és szabályszerű utalványra

teljesíthet. Szabályszerű utalványnak tekintetik : a bizonyos időszakonként rendszeresen ismétlődő fizetésekre nézve oly fizetési iv, melynek fejére az utalványt tartalmazó előjárósági határozat az elnök, jegyző és egy számvevő aláírásával fel van írva s mely az egyes részletek nyugtázására alkalmas rovatokkal el van látva.

Kisebb 10 aranykoronát meg nem haladó összegekre nézve az elnök által aláírt utalvány.

Minden egyéb kiadásra nézve az elnök, jegyző és egy számvevő által aláírt jegyzőkönyvi kivonat.

25 §.

A vagyon és pénzkezelés további részleteire nézve az előjáróság kezelési szabályokat dolgoz ki.

26. §. Felügyelet.

Az iránt, hogy a testület az alapszabályok és a törvény értelmében működjék, az iparhatósági biztos örökodik, aki is a testületi előjáróság minden ülésére, valamint a közgyűlésekre mindig külön meghívatik.

27. §. Békéltető bizottság.

Az ipartestület kebelében az iparosok és a tanoncok vagy segédek között felmerülő súrlódások és vitás kérdések elintézésé-

sére az 1884. évi XVII. t.-c. 141. § a értelmében békéltető bizottságot szervez.

28. §.

Az ipartestület közgyűlési határozattal nem oszlatható fel. Ha azonban a testületi tagok száma (:50:) ötvenre olvad le, az iparhatósági biztos jelentése alapján a törvényhatóság jelentést tesz a m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumhoz, aki a kereskedelmi és iparkamara meghallgatásával a testület fennmaradása, esetleg feloszlás esetén a testületi vagyon hova fordítása iránt határoz.

Kelt Sárbogárdon, 1924. évi dec. 7-én.

Végh Jenő s. k. Tömör János s. k.
 járási számvevő. Király Ferenc s. k.
 iparhatósági biztos. Körtvélyesi L. s. k.
 Tauszig Ede s. k.

Jóváhagyta a M. kir. Kereskedelem-
 ügyi Miniszter 68.816/1925. XIX. sz. a.

Budapest, 1925. évi május hó 27-én.

A miniszter helyett:

Olvashatatlan aláírás
 h. államtitkár.

Tudnivalók a munkaadók számára.

Tanoncszerződés. Tanoncul a munkaadó csak oly egyént szerződhet, aki az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezte. Minden esetre a munkaadónak arra kell törekednie, hogy ott ahol tanonciskola nincs, a tanoncnak legalább VI. elemi osztályról legyen bizonyítványa. A munkaadó ha felvesz, egy tanoncot próbaidőre, a felvételt írásban köteles bejelenteni 3 nap alatt az ipartestületnek. Ha ezt elmulasztja kihágást követ el. A tanoncszerződést pedig a belépés napjától számított 4 hét alatt kell megkötni. Ott ahol tanonciskola van, a munkaadó a tanoncot a próba idő alatt is iskolába járatni tartozik. A tanoncszerződést az ipartestület előtt kell megkötni. Tehát a munkaadónak és az atyának vagy ha az atya nem él, az anyának s ha sem az atya, sem az anya nem él, az Árvaszék által kirendelt gyámnak együttesen jelen kell lenni a szerződés kötéskor. A gyám azonban magával hozza az árvaszéki gyám kirendelő határozatot. A szerződéshez szükséges: 1-ször a tanonc születési anyakönyvi kivonata, 2-szor: az iskolai bizonyítványa.

3-szor: újraoltási bizonyítványa, 4-szer: Orvosi bizonyítvány (községi orvostól), melyben igazolva van, hogy a tanonc arra a szakmára, melyben beszerződni kíván testileg alkalmas.

Ha az atya saját fiát veszi fel tanoncnak, az előírt bizonyítványok akkor is kellenek.

Az 1922. évi XII. t.-c. 125. §-a szerint kihágást követ el és esetről-esetre az ipartestület által feljelentetik az a munkaadó, aki a tanonc alkalmazásba vételét 3 napon belül az ipartestületnek be nem jelenti és a szerződést az alkalmazásba vétel napjától számított 4 hét alatt meg nem köti. De kihágást követ el az a munkaadó is, aki a tanoncot ott, ahol tanoncskola van, a próbaidő alatt oda nem járattja.

A tanoncszerződést minden héten hétfőn és szerdán d. e. 8—12-ig, d. u. 2—4-ig lehet megkötni az ipartestület előtt.

A tanonc felszabadítása. A munkaadó köteles a tanviszony megszűnését, annak bekezdése előtt 2 héttel az ipartestületnek bejelenteni és 20.000 K-ás okmánybélyeggel ellátott kérvényben a tanonc segédi vizsgára való bocsájtását kérelmezni. Súlyos kihágási cselekményt követ el a munkaadó és feljelentetik, ha a segédi vizsgára való bocsájtási kérelmet a tanidő lejárta előtt 2 héttel be nem terjeszti. A kérvényhez csatolni kell: 1) az eredeti tanoncszerződést, 2) köz-

segi személyleírásos bizonyítványt, 3) a munkaadó 1000 K-ás okmánybélyeggel ellátott bizonyítványát arról, hogy a tanonc a tanidő alatt iparában milyen előrehaladást tett. A kérvény beérkezése után a tanoncvizsga napjáról az ipartestület úgy a munkaadót, mint a tanoncot értesíti.

Segédek be- és kilépésének bejelentése.

A munkaadó ha felveszi a segédet, a munkakönyvét átveszi, a könyv 1, 2, 3. és 5. rovatait kitölti és az ipartestületnek a belépés igazolása végett 14 nap alatt beküldi. Ha postán küldi be úgy megfelelő postabélyeget kell csatolnia.

A kilépéskor a munkaadó bejegyzi a kilépés idejét, aláírja a munkakönyvet és 14 nap alatt a munkakönyvet az ipartestületnek beküldi akár személyesen, akár mással, de ha postán küldi, úgy a visszaküldésre megfelelő postabélyeget csatol.

Súlyosan büntetendő kihágást követ el a munkaadó és minden oly esetben általam feljelentetik, ha a be és kilépést 14 nap alatt be nem jelenti.

Röviden ezek volnának a főbb pontok amelyet minden iparosnak tudnia kell. Ha előfordulnak esetek, amik itt felsorolva nincsenek forduljanak teljes bizalommal hozzánk. Készséggel adunk felvilágosítást szóbeli vagy írásbeli megkeresésekre.

Sárbogárd, 1926. okt. 4.

Salamon Aladár
jár. ipt. vezető jegyző.

Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár
Székesfehérvár

3 010001 895458

R03

R14